

Sygn. akt IC 723/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Arkadiusz Marcia

Protokolant Sylwia Jurkowska

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2017 roku w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa **E. S.**

przeciwko (...) **SA w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej (...) SA

w W. na rzecz powódki E. S. kwotę 47.000 zł (czterdzieści siedem tysięcy złotych) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 23 lutego 2017 roku do dnia zapłaty;

II. dalej idące powództwo oddala;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki koszty procesu w kwocie 2250 zł.

Sygn. akt. IC 723/17

UZASADNIENIE

Powódka E. S. wniosła o zasądzenie od strony pozwanej (...) SA w W. na swoją rzecz kwoty 30.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty. tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią siostry oraz zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kwoty 60.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca oraz zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podała, że w dniu (...) r. M. P. prowadzący samochód osobowy marki F. (...) naruszył nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, skutkiem czego utracił panowanie nad samochodem, a następnie zjechał na przeciwległy pas ruchu gdzie doszło do czołowego zderzenia z jadącym z naprzeciwka prawidłowo jadącym samochodem marki (...). Pojazd marki (...) kierowany był przez R. K., będącą w (...) miesiącu ciąży. Wskutek zderzenia pojazdów kierowca pojazdu (...) jak i jadący z nią pasażer J. K. ponieśli śmierć. W dacie zdarzenia jego sprawca miał zawarte ubezpieczenie obowiązkowe od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (OC) z (...) Spółką Akcyjną w W.. Przeciwko sprawcy zdarzenia M. P. prowadzone było przed Sądem Rejonowym w Kłodzku postępowanie karne pod sygn. II K 577/04. Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2004 r. M. P. został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu na podstawie art. 177 § 1 i 2 k.k. W toku prowadzonego postępowania likwidacyjnego powódka wezwała pozwaną do zapłaty kwoty 35.000 zł tytułem zadośćuczynienia za

śmierć siostry oraz kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca. Strona pozwana częściowo uwzględniła roszczenie wypłacając powódce kwotę 5.000 zł. Powódka podała, że szczególnie przeżyła śmierć siostry. Powódka jako starsza siostra całe życie opiekowała się młodszą siostrą R.. Dzieliły się wszystkimi radościami i smutkami, wspierały się. Łącząca je przyjaźń sprawiała, że były dla siebie najbliższe i mogły na siebie liczyć w każdej sytuacji. Spędzały wspólnie mnóstwo czasu. Powódka bardzo cieszyła się z tego, że jej siostra miała urodzić swoje pierwsze dziecko. Taka podwójna strata była niezwykle bolesna, tym bardziej, że wszyscy w rodzinie przyzwyczaili się już do myśli o kolejnym członku rodziny. Zamiast radości narodzin nadeszły jednak chwile przesywającego bólu, cierpienia i wszechobecnego smutku. Powódka nie potrafiła zaakceptować tego, że jej siostry nie będzie wśród żywych. Całkowicie straciła chęć do życia, przyszło załamanie i apatia. Negatywne emocje doprowadziły do pogorszenia jej stanu zdrowia psychicznego i emocjonalnego. Ból po stracie siostry spotęgowała również śmierć ojca, który zginął w tym samym wypadku. Powódka w jednej chwili straciła dwie ukochane osoby. Strata ojca dla powódki była ogromnym przeżyciem. Ojciec był dla niej niezwykle ciepłym i kochającym człowiekiem. Starał się wychować ją i jej rodzeństwo na jak najlepszych ludzi. Był też bardzo czuły i kochający dla dzieci powódki, które uwielbiały z nim spędzać czas. Śmierć osób bliskich doprowadziła do problemów zdrowotnych powódki. Ujawniły się u niej problemy z ciśnieniem i sercem w wyniku czego podjęła leczenie kardiologiczne.

Strona pozwana (...) SA w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powódki na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana podała, że w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych ponosi odpowiedzialność gwarancyjną za skutki zdarzenia z dnia (...) r. , w wyniku którego śmierć ponieśli siostra oraz ojciec powódki. Strona pozwana odmówiła powódce wypłaty zadośćuczynienia z tytułu śmierci siostry oraz wypłaciła zadośćuczynienie w wysokości 18.000 zł z tytułu śmierci ojca powódki. Strona pozwana podniosła, że zdarzenie miało miejsce przed dniem 3.08.2008 r., a więc przed wprowadzeniem przepisu art. 446 § 4 k.c., stanowiącego samoistną podstawę do dochodzenia zadośćuczynienia po śmierci osoby bliskiej. Powódka dochodzi roszczenia w oparciu o art. 448 k.c w zw. z art. 24 k.c , czyli na podstawie, którą Sąd Najwyższy uznaje jedynie za możliwą. Strona pozwana podniosła, że powódka w chwili śmierci siostry oraz ojca miała (...) lat, a zatem była osobą w pełni dorosłą i samodzielną, prowadzącą odrębne gospodarstwo domowe w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania jej zmarłych członków rodziny. Powódka od wielu lat miała już swoją rodzinę. Różnica wieku między powódką, a jej siostrą wynosiła (...) lat. R. K. w chwili śmierci miała (...) lata, zatem bliska więź rodzinna między siostrami w sposób naturalny została rozluźniona co najmniej od momentu założenia własnej rodziny i wyprowadzki powódki do innej miejscowości. Od chwili śmierci R. K. oraz J. K. do momentu wystąpienia z żądaniem wypłaty zadośćuczynienia minęło (...) lat, czyli czas, jaki pozwolił powódce w znacznym stopniu oswoić się z utratą osób bliskich.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) r. M. P. prowadzący samochód osobowy marki F. (...) naruszył nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w wyniku czego utracił panowanie nad samochodem, a następnie zjechał na przeciwległy pas ruchu, gdzie doszło do czołowego zderzenia z jadącym z naprzeciwka prawidłowo samochodem marki (...). Pojazd marki (...) kierowany był przez R. K., będącą w (...) miesiącu ciąży. Na skutek zderzenia pojazdów kierowca pojazdu (...) jak i jadący z nią pasażer J. K. ponieśli śmierć.

dowód: dokumenty w aktach s. nr PL (...)

Przeciwko sprawcy zdarzenia M. P. prowadzone było przez Sądem Rejonowym w Kłodzku postępowanie karne pod sygn. II K 577/04. Wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2004 r. oskarżony M. P. został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu zakwalifikowanego na podstawie art. 177 § 1 i 2 k.k.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Kłodzku, sygn. II K 577/04 znajdujący się w aktach szkody nr PL (...).

W dacie zdarzenia sprawca wypadku posiadał ubezpieczenie obowiązkowe od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (OC) w (...) Spółce Akcyjnej w W..

/bezsporne/

Powódka zgłosiła szkodę stronie pozwanej. Na skutek przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego strona pozwana wypłaciła powódce zadośćuczynienie za śmierć ojca w kwocie 18.000 zł.

dowód: akta szkody nr PL (...)

W dniu wypadku ojca i siostry powódki, powódka miała (...) lat. Była osobą samodzielną, prowadzącą osobne gospodarstwo domowe z własną rodziną. Siostra powódki R. K. w dniu wypadku była w (...) miesiącu ciąży. Powódka była związana emocjonalnie z siostrą, która była od niej młodsza o (...) lat. W dzieciństwie powódka opiekowała się siostrą. Zaprowadzała ją do szkoły oraz odrabiała z nią lekcje. Powódka wyprowadziła się z domu rodzinnego, gdy jej siostra miała 14 lat. W dorosłym życiu R. K. zamieszkała we W.. Przyjeżdżała do powódki na weekendy. Wspierały się one nawzajem. Siostra powódki pomagała jej w opiece nad dziećmi. Powódka pomagała siostrze w urządzaniu mieszkania. Powódka była także związana z ojcem J. K., który zamieszkiwał z matką powódki. Powódka odwiedzała rodziców co drugi dzień. Spędzała z nimi święta oraz uroczystości rodzinne. Dużo rozmawiała z ojcem, który był dla niej wsparciem. Ojciec powódki pozostawał w dobrym kontakcie z dziećmi powódki. Spędzał z nimi wolny czas. Powódka po śmierci siostry i ojca była w ciężkim stanie emocjonalnym. Nie mogła pogodzić się z utratą najbliższych osób. Przez okres pierwszych trzech miesięcy nie zajmowała się niczym w domu. Wszystkimi obowiązkami zajmował się mąż powódki. Powódka nie korzystała z pomocy psychiatry. Zażywała leki uspokajające.

dowód: zeznanie świadka R. S. k. 61

zeznanie powódki k. 61

Sąd zważył co następuje:

Zdaniem Sądu powództwo jest uzasadnione w części.

Powódka domagała się zasądzenia od strony pozwanej kwoty 60.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wywołaną naruszeniem dobra osobistego w postaci utraty więzi z ojcem J. K. i kwoty 30.000 zł za naruszenie dobra osobistego w postaci utraty więzi z siostrą R. K..

Podstawą żądania powódki nie mógł być przepis art. 446 § 4 k.c., który stanowi, że sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten uchwalony na skutek zmiany kodeksu cywilnego wszedł w życie 3 sierpnia 2008 roku, a zdarzenie z którego powód wywodzi swoje roszczenie miało miejsce (...) roku. Ugruntowane już orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, iż najbliższym członkom rodziny zmarłego nie przysługuje roszczenie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 446 § 4 k.c., gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008 roku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2011 roku, II CSK 537/10, opubl. LEX nr 846563). Jednak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu do tego orzeczenia wskazuje na aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego, w którym została przyjęta koncepcja, iż więź emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym, a więc doznany na skutek śmierci osoby bliskiej uszczerbek może polegać nie tylko na osłabieniu jej aktywności życiowej i motywacji do przezwycięzania trudności, lecz jest także następstwem naruszenia tej relacji między osobą zmarłą a jej najbliższymi (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2009 r., I CSK 149/09, z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, niepublikowane i uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010, nr 10 s. 11.) W wyroku z dnia 11 maja 2011 r., II CSK 621/10 (niepublikowanym) Sąd Najwyższy wyraził wprost zapatrywanie, że rodzicom zmarłej córki przysługuje na podstawie art. 448 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią, która nastąpiła w wyniku wypadku (deliktu) zaistniałego przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. W uchwale z dnia 22 października 2010 roku Sąd Najwyższy wskazał, iż najbliższemu członkowi rodziny zmarłego

przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku. Ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym są uznawane za doniosłe i zasługujące z tego względu na ochronę. Spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Zdaniem Sądu doszło do naruszenia dobra osobistego powódki w postaci więzi emocjonalnej łączącej powódkę z jej zmarłym ojcem J. K. i zmarłą siostrą R. K.. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż powódka była emocjonalnie związana z ojcem. Ojciec jej zamieszkiwał z matką. Powódka odwiedzała rodziców co drugi dzień. Spędzała z nimi święta oraz wszelkie uroczystości rodzinne. Powódka dużo rozmawiała z ojcem. Był on dla niej wsparciem. Ojciec powódki pozostawał w dobrych relacjach z wnukami (dziećmi powódki). Więzy powódki z siostrą R. K. również była silna. Powódka w dzieciństwie opiekowała się młodszą o (...) lat siostrą. Zaprowadzała ją do szkoły oraz odrabiała z nią lekcje. W dorosłym życiu mimo to, że siostry mieszkaly już oddzielnie to jednak nadal łączyły je bliskie więzi rodzinne. R. K. często przyjeżdżała na weekendy do powódki. Pomagała powódce w opiece nad dziećmi. Spędzała z nią święta oraz uroczystości rodzinne. Powódka cieszyła się z tego, że jej siostra urodzi dziecko. Po śmierci najbliższych osób powódka była w złym stanie emocjonalnym. Przez okres pierwszych trzech miesięcy nie zajmowała się niczym w domu. Wszelkie obowiązki wykonywał jej brat. Powódka zażywała leki uspokajające. Nie mogła pogodzić się ze stratą najbliższych osób.

Odnosząc się do wysokości zadośćuczynienia, to orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że określenie wysokości konkretnego świadczenia z tego tytułu należy do sądu, który powinien w tym zakresie uwzględnić wszystkie okoliczności danej sprawy. Sąd może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej wszechstronnej oceny. Jednak i w tym przypadku, wobec kontrydiktoryjnego charakteru procesu sądowego i ograniczonego działania sądu z urzędu, strony powinny przedstawić dowody wykazujące wysokość szkody. Możliwość orzekania ogranicza się bowiem tylko do takich stanów faktycznych, które pozwalają na ustalenie - choćby przybliżonej - wysokości świadczenia.

Zdaniem Sądu zasadne jest przyznanie powódce zadośćuczynienia w wysokości 25.000 zł za śmierć siostry i kwoty 22.000 zł za śmierć ojca. W postępowaniu likwidacyjnym za śmierć ojca powódce została wypłacona kwota 18.000 zł, w związku z czym łączne zadośćuczynienie za śmierć ojca wyniesie 40.000 zł. Zasądzone kwoty będą adekwatne do cierpień psychicznych jakich powódka doznała na skutek śmierci swego ojca oraz siostry, mając na względzie łączącą ich więź. Należy podkreślić, iż zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. (co zdaniem Sądu ma zastosowanie do zasądzenia zadośćuczynienia w oparciu o art. 448 kc) nie jest zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej, a jego celem jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, iż rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka "przeciętnej stopy życiowej" społeczeństwa ma charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawiać zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego rozmiar (wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2012 roku, IV CSK 416/11, opubl. LEX nr 1212823). Wobec tego kwoty jakich żądała powódka są w ocenie Sądu wygórowane, gdy weźmie się pod uwagę wszystkie przytoczone powyżej okoliczności. Dostrzec należy, że wypadek wskutek, którego śmierć poniósł ojciec i siostra powódki miał miejsce 14 lat temu. W czasie śmierci ojca i siostry powódki, powódka miała (...)lat. Była osobą w pełni samodzielną i prowadzącą osobne gospodarstwo domowe z własną rodziną. W momencie opuszczenia domu rodzinnego przez powódkę, jej siostra miała 14 lat. Niewątpliwie łączące powódkę więzi z osobami bliskimi były silne, jednakże omówione wyżej okoliczności musiały mieć wpływ na wysokość zasądzonych zadośćuczynienia. Sąd ma świadomość, iż żadna kwota nie zrekompensuje powódce strat po zmarłym ojcu i siostrze. Kwoty dochodzone przez

powódkę przekraczają jednak przeciętną stopę życiową społeczeństwa polskiego i mogłoby wywołać w społeczeństwie poczucie, iż powódka wzbogaciła się otrzymując tak wysokie, jak na polskie realia, zadośćuczynienie.

W niniejszej sprawie sąd obdarzył wiarygodnością dowody z dokumentów, bowiem nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, a Sąd również nie znalazł podstaw, by odmówić im waloru wiarygodności. Wiarygodnymi okazały się także zeznania świadka R. S. oraz powódki, które w szczegółowy sposób potwierdziły łączącą powódkę z ojcem i siostrą więź, która została utracona.

Sąd zasądził odsetki ustawowe zgodnie z żądaniem pozwu, tj. od dnia wytoczenia powództwa (23 lutego 2017 roku) do dnia zapłaty. Wierzycielowi co do zasady należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego liczone od daty wymagalności roszczenia (art. 481 § 1 kc).

Powódka wygrała proces w 50 %. Koszty powódki wyniosły łącznie 9.917 zł. Natomiast koszty strony pozwanej 5.417 zł. Na podstawie art. 100 k.p.c. koszty te zostały stosunkowo rozdzielono, w związku z czym strona pozwana winna zwrócić powódce kwotę 2.250 zł tytułem kosztów procesu.